

Til Folketingets kommunaludvalg

Borgmesteren
Skovvej 20
8382 Hinnerup

Tlf. 8964 1010

favrskov@favrskov.dk
www.favrskov.dk

Kære medlemmer af Kommunaludvalget

Den 30. marts 2009 havde de seks østjyske kommuner, Favrskov, Hedensted, Odder, Silkeborg, Skanderborg og Syddjurs foretræde for Folketingets kommunaludvalg, hvor udligningsmæssige problemstillinger for vækstkommuner blev drøftet. Siden har de seks kommuner undersøgt, i hvilket omfang manglende præcision i beregningen af kommunernes socioøkonomiske udgiftsbehov har en utilsigtet påvirkning af kommunernes serviceniveau på normalområdet, dvs. udenfor det sociale område.

2. oktober 2009

Sagsbehandler
Kjeld Gregers
Tlf. 8964 6221
kgs@favrskov.dk

Sagsnr.
710-2008-65101

I foråret 2009 drøftedes sideløbende i pressen og i kommunaløkonomiske kredse, om man kunne sammenligne kommunernes faktiske serviceniveau og de beregnede socioøkonomiske udgiftsbehov, som indgår i udligningsordningen, idet en række kommuner krævede udgiftsbehovene udmålt, så de svarede til de faktiske udgifter.

Dokument nr.
710-2009-143222

Indenrigs- og socialministeriet indvendte heroverfor, at man ikke kan se på det socioøkonomiske udgiftsbehov alene, men må se det i sammenhæng med det demografiske udgiftsbehov. Det socioøkonomiske udgiftsbehov skal nemlig også dække socialt betingede merudgifter på det øvrige udgiftsområde, idet socialt belastede kommuner vil have højere udgifter også udenfor det sociale udgiftsområde. Desuden kan man ikke anvende faktiske udgifter som udligningsgrundlag, idet dette ville gå ud over incitamentet til at styre de sociale udgifter.

På den baggrund undersøges i vedlagte notat i hvilket omfang de socioøkonomiske udgiftsbehov, som anvendes i udligningssystemet, anvendes til dækning af socialt betingede udgifter udenfor socialområdet, og i hvilket omfang de er udtryk for manglende præcision, der blot medfører højere eller lavere serviceniveau på normalområdet, børnepasning, folkeskole, ældre osv.

Notatet er skrevet som et udligningsteknisk input til det arbejde, som skal foregå i Indenrigs og socialministeriets finansieringsudvalg over de kommende par år, men da undersøgelsens resultater har væsentlig betydning i forhold til den politiske diskussion om udligning, som har fundet sted hen over foråret 2009, fremsendes notatet hermed til Kommunaludvalgets orientering.

Det kommende Finansieringsudvalg har en stor opgave foran sig, idet der er et påtrængende behov for at udligningssystemet baseres på bedre beregninger af de reelle

socioøkonomiske udgiftsbehov.

Notatets konklusioner er, at kommunernes serviceniveau på normalområdet i meget høj grad bestemmes af den enkelte kommunes ressourcer sammen med den manglende præcision i beregningen af det socioøkonomiske udgiftsbehov. Kun en mindre del af forskellene i kommunernes udgifter på normalområdet kan forklares ved forskelle i social belastning.

Analysen viser, at høje socialudgifter giver afledte merudgifter på normalområdet, som fremført af Indenrigs- og socialministeriet. Betydningen heraf er dog kun beskeden i forhold til betydningen af ressourcer og manglende præcision i udgiftsbehovsberegningen. Den mere beskeden socialt betingede påvirkning af normaludgifterne er i øvrigt indregnet i det socioøkonomiske udgiftsbehov i passende omfang.

At kommunernes serviceniveau er afhængige af kommunernes økonomiske ressourcer er ikke overraskende. Analysen viser, at ekstra økonomiske ressourcer målt ved det strukturelle underskud korrigeret for selskabsskatter og udligning, omsættes fuldt ud til højere serviceniveau på normalområdet. Øvrige variationer i finansieringsmuligheder, f.eks. forskellige skatteprocenter fra det landsgennemsnitlige, omsættes kun i mindre grad til øget serviceniveau på normalområdet. Høj skatteprocent kan jo også være begrundet behov for at finansiere socialudgifter, som ikke udlignes.

Det overraskende i analysen er dog, at den upræcise udmåling af socioøkonomiske udgiftsbehov resulterer i en betydelig skævvridning af den kommunale service og byrdefordeling. Analysen er gennemført sådan, at denne effekt er beregnet isoleret fra effekten af socialt betingede udgifter på normalområdet.

Undersøgelsen viser nemlig, at den manglende præcision i de socioøkonomiske udgiftsbehov overvælttes på servicen i normalområdet, så kommuner, som får overvurderet deres sociale udgiftsbehov, anvender de sparede socialudgifter fuldt ud til højere serviceniveau på normalområdet, mens kommuner, som får undervurderet deres sociale udgiftsbehov, kun finansierer ca. halvdelen af de øgede socialudgifter gennem lavere udgifter på normalområdet og resten formentlig ved højere skatter.

Konsekvensen af ovenstående er, at udligningssystemet, som det er skruet sammen i dag, reelt er både udgiftsdrivende og skattedrivende. Og det må – set fra et nationaløkonomisk perspektiv – give anledning til bekymring på Christiansborg.

Venlig hilsen

Anders G. Christensen
Borgmester